

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

**Факультет початкового навчання
Кафедра педагогічних технологій початкової освіти**

Шпаляренко Ю. А.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для практичних занять та самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни «Методика навчання мистецтва»**

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 01Освіта/Педагогіка
спеціальності А3 «Початкова освіта»

Одеса – 2026

УДК: 378:37.01(076)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського (протокол № 10 від «26» лютого 2026 року)*

Рецензенти:

Балакірева Вікторія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогічних технологій початкової освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Беляк Ольга Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент директор КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж»

Шпалярєнко Ю.А. Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності АЗ «Початкова освіта» з навчальної дисципліни «Методика навчання мистецтва» денної та заочної форм навчання. Одеса : Університет Ушинського, 2026. 33 с.

Методичні рекомендації укладені відповідно до освітньо-професійних програм «Початкова освіта. Психологія», «Початкова освіта. Англійська мова та література», «Початкова освіта. Логопедія» та робочої програми навчальної дисципліни «Методика навчання мистецтва» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності АЗ «Початкова освіта» денної та заочної форм навчання.

Рекомендації розроблені для ознайомлення здобувачів зі структурою та змістом навчальної дисципліни, теоретичними аспектами курсу, призначені для планування, підготовки та проведення практичних занять та самостійної роботи.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни.....	8
3. Програма навчальної дисципліни.....	9
4. Теоретичні аспекти дисципліни.....	10
5. Плани практичних занять.....	19
6. Самостійна робота.....	26
7. Індивідуальна робота.....	28
8. Критерії та шкала оцінювання.....	28
9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.....	30
10. Список рекомендованої літератури.....	31

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Методика навчання мистецтва» є складовою частиною професійної підготовки фахівців-педагогів. Засвоєння означеної дисципліни забезпечує формування методичної компетентності здобувачів вищої освіти у сфері мистецької освітньої галузі відповідно до концептуальних засад Нової української школи. Дисципліна спрямована на формування системи професійних знань про зміст, принципи, методи й організаційні форми навчання мистецтва, а також на розвиток педагогічної майстерності майбутнього вчителя в умовах сучасного освітнього середовища. У результаті вивчення курсу здобувачі освіти формують цілісне уявлення про специфіку мистецької діяльності в початковій школі, її виховний, розвивальний та культуротворчий потенціал.

Мета навчальної дисципліни: підготовка майбутніх вчителів початкових класів до здійснення художньо-естетичного розвитку молодших школярів у сучасних загальноосвітніх навчальних закладах засобами образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: паралельно студенти мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Методика викладання технологічної галузі», «Загальна педагогіка», «Психологія».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН 9. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН 10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН 12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН 13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

Очікувані результати навчання дисципліни: Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають знати:

- основні дидактичні положення методики викладання образотворчого мистецтва;
- мету і завдання викладання образотворчого мистецтва в початкових класах сучасних загальноосвітніх навчальних закладах, відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти;
- загально-педагогічні принципи, підходи, структуру і зміст навчальних програм для молодших школярів загальноосвітніх навчальних закладів у галузі «Мистецтво»;
- форми організації навчання, методи та прийоми роботи, засоби керівництва навчально-пізнавальною діяльністю молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва;
- типи та структуру уроків образотворчого мистецтва, види діяльності учнів початкових класів, виражальні можливості різних художніх технік та матеріалів;
- особливості календарно-тематичного планування, види, зміст та методику проведення навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності у позаурочний час.

уміти:

- використовувати теоретичні знання, практичні уміння та навички, необхідні до кваліфікованого керівництва художньо-творчою діяльністю дітей;
- висловлювати естетичне ставлення до творів мистецтва, оцінювати їх та інтерпретувати відповідно до вікових можливостей;
- використовувати різноманітні художні матеріали й техніки, роботу за зразком, з пам'яті, з натури, за уявою на площині та в об'ємі;
- визначати послідовність виконання репродуктивних, практичних, творчих завдань і вправ, самостійно обирати орієнтовані тематичні завдання та художні техніки і матеріали із запропонованих програмою;
- добирати найбільш раціональні методи, форми та прийоми навчання, використовувати сучасні технічні засоби навчання;
- застосовувати отримані знання при рішенні творчих, педагогічних, навчально-виховних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів і конкретних педагогічних ситуацій;
- розробляти календарно-тематичні плани, конспекти уроків різних типів з урахуванням особливостей видів художньої діяльності, самостійно виготовляти навчально-методичні посібники, візуальний ряд до уроків;
- добувати, осмислювати, опрацьовувати та свідомо використовувати науково-методичну літературу та інші інформаційні джерела у процесі самостійної педагогічної діяльності.

й опанувати такі компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності вчителя початкової школи закладу освіти, що передбачають застосування теоретичних і практичних положень педагогіки, психології та методик навчання здобувачів початкової освіти й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності дисципліни (СК):

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

Міждисциплінарні зв'язки: «Методика викладання технологій», «Методика навчання мистецтва (музичне)».

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання мистецтва» складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмами «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю АЗ «Початкова освіта».

Дисципліна «Методика навчання мистецтва», яку здобувачі вищої освіти вивчають на першому році навчання денної та заочної форми навчання, містить лекції, практичні заняття, самостійну роботу здобувача, ІНДЗ та інші форми роботи. Завершується вивчення курсу складанням екзамену.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта ОПП А 3 Початкова освіта	Статус дисципліни: Обов'язкова	
		Мова навчання: українська	
		Рік навчання:	
		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: проект/творче портфоліо	Спеціальність: А 3 Початкова освіта	Семестр:	
Загальна кількість годин – 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	10 год.	2 год.
		Лекції	
		Практичні	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	74 год.
		Індивідуальні завдання:	
10 год.	10 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,33 % / 66,67 %

для заочної форми навчання – 11,11 % / 88,89 %

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «Методика навчання мистецтва»

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усь ого	л.	п.	с.р.	інд .	Ус ьог о	л.	п.	с.р.	інд .
1	2	3	4	5	6	2	3	4	5	6
Тема 1. Образотворче мистецтво як навчальний предмет у школі	11	2	2	7	–	10	1	2	10	–
Тема 2. Вивчення графіки на уроках образотворчого мистецтва в школі	10	1	2	7	–	12			10	–
Тема 3. Ознайомлення школярів з видами живопису на уроках малювання	12	1	4	7	-	11			10	–
Тема 4. Вивчення скульптури та архітектури в початковій школі	10	1	2	7	–	10			10	–
Тема 5. Методика проведення уроків декоративно-прикладного мистецтва	12	1	4	7	–	10			10	–
Тема 6. Методи та форми організації навчально-виховного процесу на уроках образотворчого мистецтва	13	2	4	7	–	13	1	2	10	–
Тема 7. Урок образотворчого мистецтва у початкових класах	12	2	2	8	–	14			14	–
ІНДЗ	10				10	10				10
Разом	90	10	20	50	10	90	2	4	74	10

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Образотворче мистецтво як навчальний предмет у школі. Образотворче мистецтво як універсальний засіб особистісного розвитку школярів. Роль мистецтва у загальному, духовному та художньо-естетичному вихованні дітей. Естетичне та художнє виховання (завдання та шляхи їх здійснення). Образотворче мистецтво як шкільний предмет. Предмет методики художнього виховання. Жанри образотворчого мистецтва.

Тема 2. Вивчення графіки на уроках образотворчого мистецтва в школі. Види та жанри графіки. Графіка у житті людини. Матеріали майстра-графіка. Засоби виразності графіки. Станкова, книжкова, плакатна, прикладна, архітектурна графіка. Колір у мистецтві. Тепла та холодна група кольорів.

Тема 3. Ознайомлення школярів з видами живопису на уроках малювання. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Історія живопису. Види та жанри живопису. Матеріали художника. Техніка роботи акварельними фарбами, гуашшю, олійними фарбами. Відомі світові художники та твори живопису.

Тема 4. Вивчення скульптури та архітектури в початковій школі. Архітектура та скульптура як види образотворчого мистецтва. Види скульптури, матеріали для виготовлення. Архітектурні стилі. Ліплення в школі. Завдання і зміст розвитку в процесі занять з ліплення: Види ліплення, основні методи та прийоми.

Тема 5. Методика проведення уроків декоративно-прикладного мистецтва. Народне декоративно-прикладне мистецтво. Характеристика закономірностей декоративної мови. Методика керівництва прикладною діяльністю учнів. Художнє конструювання. Особливості художнього конструювання в декоративно-прикладному мистецтві. Методики проведення уроків декоративно-прикладного мистецтва. Малювання візерунків за зразком.

Тема 6. Методи та форми організації навчально-виховного процесу на уроках образотворчого мистецтва. Методи, прийоми та форми організації навчального процесу з образотворчого мистецтва. Методики зображення з природи, по пам'яті, за уявою. Діючі програми з образотворчого мистецтва. Реалізація основних образотворчих проблем з образотворчого мистецтва (Колір, композиція, простір, форма та об'єм). Розвиток уяви, художньо-образного мислення. Планування та організація навчального процесу з образотворчого мистецтва: у закладах освіти та культури. Календарнотематичне планування з образотворчого мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності з образотворчого мистецтва з образотворчого мистецтва (організація гурткової роботи).

Тема 7. Урок образотворчого мистецтва у початкових класах. Урок як основна форма навчального процесу з образотворчого мистецтва. Структура занять з образотворчого мистецтва. Особливості занять сприйняття мистецтва та навколишньої дійсності. Особливості занять малювання з природи. Особливості занять зображення тварин, птахів та риби. Особливості декоративної діяльності. Особливості зображення людини.

4. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Образотворче мистецтво як навчальний предмет у школі

Мистецтво – це відображення людиною світу в художніх образах, естетика освоєння світу в процесі художньої творчості.

Види мистецтва:

- малювання
- скульптура
- архітектура
- музика
- поезія
- хореографія
- театр
- декоративно-ужиткове
- фотографія
- кіномистецтво
- цирк

Види образотворчого мистецтва:

1. Живопис
2. Графіка
3. Скульптура (архітектура)
4. Декоративно-ужиткове мистецтво
5. Художня графіка
6. Дизайн

Образотворче мистецтво – складова мистецької освітньої галузі та важливий чинник естетичного, духовного й творчого розвитку учнів.

Зміст навчання визначається Державним стандартом початкової освіти та орієнтується на компетентнісний підхід.

Основні змістові лінії: сприймання мистецтва, художньо-творча діяльність, інтерпретація та оцінювання мистецьких творів.

Принципи навчання: доступність, наочність, інтеграція з іншими предметами, урахування вікових особливостей молодших школярів.

Особливість предмета – поєднання теоретичних знань із практичною творчою діяльністю учнів.

Роль учителя – організація творчого середовища, підтримка індивідуальності кожної дитини, стимулювання самостійності та ініціативності.

Образотворче мистецтво сприяє:

1. Розумовому розвитку дитини (пам'ять, увага, зір)
2. Сенсорне виховання (сприймання)
3. Трудове виховання (організація місця)
4. Естетичне виховання (бачення краси у всьому)
5. Художнє виховання (свої уявлення, здатність передавати певний зміст, за допомогою виразних образів)

Завдання художнього виховання полягає в педагогічному керівництві процесами які пов'язані з створенням виразного образу, а саме естетично сприймати предмет, формувати уявлення про його властивості і загальний образ, розвивати здібності уявляти на основі отриманих вражень, втілювати задум у малюнку, ліпленні, аплікації шляхом оволодіння виражальними засобами (кольорів, ліній, форм).

Метою образотворчого мистецтва в початковій школі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження та суцільному житті, поваги до національної світової мистецької спадщини.

Завдання предмету образотворчого мистецтва:

1. Виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності. Розвиток художніх інтересів та потреб. Розвиток естетичних ідеалів. Здатності розуміти та інтерпретувати твори мистецтва, оцінювати естетичні явища.
2. Формувати в учнів на доступному рівні систему художніх знань та вмінь, яка відображає цілісність та видову специфіку мистецтва.
3. Розвиток емоційно почуттєвої сфери учнів їх художніх здібностей та мислення, здатності до самовираження та спілкування.

Тема 2. Вивчення графіки на уроках образотворчого мистецтва в школі

Графіка – це вид образотворчого мистецтва, для якого характерна перевага ліній та штрихів. Використання контрастів білого та чорного, також кольорового, але набагато менше ніж в живописі.

Основні засоби:

- перо
- олівець
- вугілля
- туш
- фломастери
- лінії
- риски
- крапки
- штрихи
- п'ятна

Графіка буває чорно-білою та кольоровою.

Твори графіки: малюнки, начерки, книжкові ілюстрації, етикетки, газетні та журнальні карикатури, плакати, афіші, шрифти для книг.

Види графіки:

1. Станкова (те, що можна перенести)
2. Книжкова (оформлення книжок)
3. Плакатна (оголошення, афіши)
4. Прикладна (марки, листівки)
5. Архітектура (ескізи споруд)

Лінія – найдавніший спосіб художньої виразності рисунка

Станкова графіка – самостійні художні твори (малюнки, гравюри, офорти), що створюються як окремі роботи та можуть експонуватися або переноситися без прив'язки до конкретного простору.

Книжкова графіка – художнє оформлення друкованих видань: ілюстрації, обкладинки, заставки, шрифтове та декоративне оформлення книги.

Плакатна графіка – створення візуально виразних зображень для афіш, оголошень, соціальної та рекламної продукції з метою швидкого впливу на глядача.

Прикладна графіка – оформлення предметів повсякденного вжитку та поліграфічної продукції (марки, листівки, етикетки, упаковки, логотипи).

Архітектурна графіка – виконання ескізів, креслень і проєктів будівель та споруд, що передають форму, пропорції й конструктивні особливості майбутніх об'єктів.

Тема 3. Ознайомлення школярів з видами живопису на уроках малювання

Історія: 50 000 років тому були перші живописні роботи. Перші твори мистецтва це малюнки первісних людей у печерах.

Стародавній Єгипет: фрески в поховальних камерах, малюнки на папірусах

Середньовічний живопис Риму: червонофігурний, чорнофігурний вазопис, мозаїка

Епоха Відродження: тема материнства, світський портрет

Голандський і фламандський живопис: натюрморт та портрет

Російський живопис: класичний

Живопис далекого Сходу: пейзаж, портрет, каліграфічне письмо

Живопис близького Сходу: декоративний живопис, розпис

Види живопису:

1. Станковий
2. Театрально-декораційний
3. Монументальний
4. Декоративний

Станковий – це самостійний твір утилітарного призначення.

Монументальний – існує у тісному зв'язку з архітектурою.

Види: вітраж, мозаїка, фреска

Декоративний: призначений для прикрашення предметів побуту та приміщень.

Театрально-декораційний – художнє оформлення театру.

Жанри живопису:

-портрет (зображення однієї або групи людей)

-пейзаж (зображення натуральної або зміненої руками людей природи;

Марина – пейзажі моря)

-натюрморт (зображення неживих предметів)

-аніمالістичний (зображення тварин)

- побутовий (зображення життя людей)
- історичний (зображення історичних подій та історичних осіб; батальний – зображення битв або війн)
- іконописний (зображення святих, мучеників та сцен з Біблії).

Тема 4. Вивчення скульптури та архітектури в початковій школі

Скульптура – вид образотворчого мистецтва твори якого мають об’ємну тривимірну форму і з твердих чи пластичних матеріалів.

Види скульптури за формою:

- кругла
- рельєф

Кругла скульптура – це та яку можна розгледіти з усіх сторін.

Види круглої скульптури:

- статуя
- статуетка
- погруддя
- торс
- скульптурна група

Статуя – це об’ємне зображення людської фігури в ріст, а також тварин, фантастичних істот, яка вільно стоїть, найчастіше встановлюється на постаменті.

Статуетка – це вид дрібної пластики, статуя настільного розміру, натуральної величини, служить для прикраси інтер’єру.

Бюст або погруддя – погрудне, поясне або плечове зображення людини в круглій скульптурі.

Торс – скульптурне зображення тулуба людини без голови, рук та ніг.

Скульптурна група – поєднання деяких статуй.

Рельєф – скульптура займає проміжне місце між круглою скульптурою та зображенням на площині.

Види:

1. Барильєф (низький рельєф) - зображення менш ніж на половину свого об’єму виступає над площиною фону.
2. Горильєф (високий рельєф) – зображення виступає над площиною фону більш ніж на половину об’єму, місцями округляючись, та частково відриваючись від фону.
3. Койланакліф – рельєф який по відношенню до фону є увігнутим, поглибленим, тобто зворотнім.

Види скульптури за призначенням:

1. Монументальна
2. Монументальна-декоративна
3. Станкова
4. Скульптура малих форм

Монументальна – однофігурні та багатофігурні пам’ятники, монументи в пам’ять видатних подій і бюсти-монументи.

Монументально-декоративна – тісно пов'язана з архітектурою.

Станкова – окрема скульптура, можна перенести, установлені на підставці.

Скульптура малих форм – маленькі статуетки з бронзи, скла, чавуну, пластмаси, дерева, фаянсу, теракоти.

Види скульптури за характером постановки фігури:

1. Статична (нерухома)
2. Динамічна (рухома)

Матеріали:

- скульптурні матеріали (каміння, мармур, граніт, дерево, вапно, гіпс, стукко)
- пластичні матеріали (глина, гіпс, бронза, чавун, бетон)
- каркасні композиції

Тема 5. Методика проведення уроків декоративно-прикладного мистецтва

Декоративно-ужиткове мистецтво – це вид образотворчого мистецтва, створення та прикрашення предметів повсякденного побуту.

Види:

- Художнє деревовиробництво
- Художня обробка каменю
- Художня кераміка
- Художня обробка кістки
- Худож
- Художнє скло
- Обробка металу
- Обробка шкіри
- Художнє плетіння та в'язання
- Художнє ткацтво
- Килимарство
- Вишивка
- Декоративний розпис
- Батік
- Писинкарство
- Вибійка
- Випалювання
- Гравіювання
- Різьблення
- Карбування
- Художнє ковальство
- Скань
- Витинанки
- Мереживо
- Виготовлення виробів з бісеру

Декоративно-прикладне мистецтво (ДПМ) – вид мистецтва, спрямований на створення естетично оформлених предметів побуту (вишивка, писанкарство, кераміка, витинанка, народний розпис тощо).

Мета навчання ДПМ у початковій школі – формування художньо-практичних умінь, естетичного смаку, поваги до національних традицій і культурної спадщини.

Завдання уроків ДПМ:

- ознайомлення з народними художніми промислами України;
- засвоєння елементів орнаменту, символіки, кольорознавства;
- розвиток дрібної моторики, творчої уяви, композиційного мислення;
- виховання акуратності, терплячості, посидючості.

Принципи навчання: наочність, доступність, послідовність, зв'язок із життям, інтеграція з історією, літературою, трудовим навчанням.

Структура уроку ДПМ:

1. Організаційний момент, мотивація (створення емоційного настрою).
2. Ознайомлення з новим матеріалом (історія промислу, демонстрація зразків).
3. Пояснення техніки виконання, інструктаж із безпеки праці.
4. Практична творча діяльність учнів.
5. Аналіз і оцінювання робіт, рефлексія.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, практичний, частково-пошуковий, метод проєктів, інтерактивні вправи.

Форми роботи: індивідуальна, парна, групова; колективне створення композиції.

Матеріали та техніки: папір, картон, тканина, природні матеріали, фарби, пластилін, глина тощо.

Особливість уроків ДПМ – поєднання художньої творчості з практичною діяльністю та національно-культурним змістом.

Основний акцент: уроки декоративно-прикладного мистецтва сприяють не лише розвитку творчих здібностей, а й формуванню культурної ідентичності та поваги до традицій українського народу.

Тема 6. Методи та форми організації навчально-виховного процесу на уроках образотворчого мистецтва

Словесні:

Розповідь – монологічна форма усного викладу. Розповідь в початкових класах не може бути більше 4-5 хв.

Види розповіді:

- опис
- розповідь
- пояснення

Опис – передбачає чітку, виразну, образну характеристику предметів, явищ, подій, ознак та властивостей.

Художня розповідь – багата на образні засоби мовлення (порівняння та епітети). Звернення до уяви та емоцій дітей.

Пояснення – послідовний, логічний, чіткий, доступний, дітям виклад способів дій, що поєднується спостереження учнів за демонструванням прийомів зображення або послідовність виконання роботи. Пояснення може супроводжуватися інструкцією (не більше 4-5 завдань). Формувати прості за змістом і формою речі. Пояснення може включати елементи бесіди, опору на схеми, ілюстрації, та зорові образи.

Бесіда – метод навчання за якого вчитель спираючись на знання та практичний досвід учнів за допомогою запитань підводить їх до розуміння нового або уточнення, поглиблення та розширення відомого.

Бесіди бувають:

- підготовчі
- пояснювальні
- підсумкова
- контрольно-перевірна

Підготовча бесіда – актиалізується знаннями дітей, які є опорними для роботи над новими матеріалами.

Пояснювальна – спрямовується на організацію засвоєння нового матеріалу.

Підсумкова – завершує вивчення нового матеріалу, є розгорнутим підсумком уроку.

Контрольна перевірка –спрямована на з'ясування рівня засвоєної учнями інформації, їх міркувань та суджень.

Специфічно мистецький словесний метод (колективне обговорення) – у його ході учні на рівні з вчителем мають можливість висловити власні думки, враження, переконання, щодо естетичних якостей спостережуваного явища дійсності чи мистецького досвіду.

Наочні:

- ілюстрування
- демонстрація
- спостереження

Ілюстрація – педагогічний малюнок.

Демонстрація – відео, мультфільм.

Спостереження – проводиться за оточуючою дійсністю та за творами мистецтва. Для виявлення форм, розмірів, кольору, будови об'єктів та їх естетичних якостей.

Практичні методи:

Навчальні та ігрові вправи, лабораторні досліди та практичні вправи.

В основі практичних методів на уроках образотворчого мистецтва лежить образотворча діяльність учня, а саме виконання ними графічних, живописних, декоративних чи конструктивних навчальних та творчих робіт.

Вправи – багаторазове повторення навчальних дій з метою формування умінь і навичок (розумові, практичні, слухові, зорові, тактильні).

Щоб сформувати вміння необхідно удосконалювати умови:

- засвоєння дій за зразком
- виконання аналогічних дій
- самостійне виконання та виконання дій в нових умовах

Специфічні художні методи навчання образотворчого мистецтва:

1. Метод зображення з натури (зображення конкретного об'єкта відтворення його характерних особливості з фіксованої точки зору:

- спостереження за об'єктом
- визначаємо характерні ознаки
- відтворення на малюнку

2. Метод зображення від цілого до частин і навички від частин до цілого (виконання начерків загальної форми, промальовування деталей та узагальнення форм на завершальному етапі роботи).

3. Метод конструктивної побудови – передбачає відображення на площині аркуша тримірної моделі зображеного об'єкта.

Педагогічне малювання як метод наочного навчання молодих школярів образотворчого мистецтва – образотворча діяльність вчителя (малюнки великого розміру, для пояснення певного завдання для учня).

Мета педагогічного малюнку:

1. Ілюстрування окремих положень усного пояснення, що проводить вчитель у ході уроку.
2. Демонстрація методичної послідовності роботи над малюнками.
3. Показ певної стадії роботи над малюнком.
4. Пояснення сутності будови зображуваних об'єктів.
5. Показ принципів композиційного рішення малюнка.
6. Показ прийомів роботи із різноманітними матеріалами.

Позакласна робота:

- групова
- масова

Груповою формою є гуртожиток або студія образотворчого мистецтва. Метою гуртка є розширення та поглиблення знань та вмінь учнів з образотворчого мистецтва. Поглиблення пізнавального інтересу до мистецтва. Залучення дітей до активної художньої діяльності. Розвиток здатності бачити красу, прекрасне у мистецтві та дійсності та давати йому оцінку. Розвиток творчого потенціалу дітей, їх інтелектуальних здібностей та нахилів.

Масова позакласна робота: виставки, зустрічі з митцями, мистецькі свята.

Позашкільна робота – колективна та групова робота з учнями поза межами школи. Це екскурсії в галереї, музеї, походи на природу та в художні майстерні.

Виставка – презентація дитячих робіт.

Етапи дитячої образотворчої діяльності:

1. Каракулі (етап дозображувальної діяльності)
2. Образ та його значення (каракулі з значенням образу)
3. Схематичне зображення (4-5 років)
4. Малювання із задоволенням (6-11 років). Форму промальовують і відображають контуром. Можуть відтворити не всі деталі та порушити пропорції.

Об'ємність предмету та глибину простору найчастіше не відтворюють, здебільшого зображують силуетно. Композиційна побудова може бути різною. Колір (не притаманно змішувати кольори).

Зображувальна діяльність – полягає у відтворенні на площині та в об'ємі об'єктів та явищ дійсності у художній образній формі. (живопис, графіка, ліплення).

Тема 7. Урок образотворчого мистецтва у початкових класах

Урок – це провідна форма організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, що здійснюється у визначений розкладом час, з постійним складом класу та спрямована на досягнення очікуваних результатів навчання.

У початковій школі урок образотворчого мистецтва має свою специфіку: він поєднує навчальні, розвивальні й виховні завдання, сприяє формуванню естетичного смаку, творчого мислення, емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та навколишнього світу.

Основні типи уроків:

- урок засвоєння нових знань;
- урок формування та вдосконалення умінь і навичок;
- урок закріплення та застосування знань;
- урок узагальнення і систематизації;
- урок контролю та оцінювання навчальних досягнень.

У практиці початкової школи найчастіше використовується **комбінований урок**, який поєднує елементи кількох типів і забезпечує цілісність навчального процесу.

Приблизна структура комбінованого уроку образотворчого мистецтва:

1. Організаційний етап. Мотивація діяльності.

Визначення теми, мети й завдань уроку. Створення емоційного настрою (бесіда, демонстрація репродукцій, прослуховування музики, інтерактивна вправа).

2. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу.

Ознайомлення з художніми поняттями, техніками виконання, засобами виразності (колір, лінія, форма, композиція). Аналіз зразків мистецьких творів.

3. Практична художньо-творча діяльність учнів.

Самостійна або групова робота над творчим завданням із використанням різних матеріалів і технік (акварель, гуаш, аплікація, ліплення тощо).

4. Аналіз та оцінювання результатів діяльності.

Коллективне обговорення робіт, самооцінювання, взаємооцінювання, визначення досягнутих результатів.

5. Підсумок уроку. Рефлексія.

Узагальнення здобутих знань і вражень, формулювання висновків, визначення творчих перспектив.

Особливістю уроку образотворчого мистецтва є його практична спрямованість, інтеграція з іншими освітніми галузями та орієнтація на розвиток індивідуальних творчих здібностей кожного молодшого школяра.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Загальні положення

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають умінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Основне завдання практичних занять – поглибити і закріпити знання, що одержані здобувачами на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм навички пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, тісніше пов'язувати теорію з практикою, уміння самостійно та творчо формулювати свої думки в усній формі, висувати і захищати свої погляди з питань, що розглядаються.

Якщо лекція закладає основи знань в узагальненої формі, то практичні заняття мають на меті перевірити, розширити, уточнити ці знання у поєднання різних форм проведення занять (диспути, які допомагають відпрацьовувати вміння доводити, переконувати, виробляти професійні навички; ролеві ігри, колективне творче обговорення найбільш складних питань навчального курсу, реферати-доповіді, індивідуальні творчі завдання тощо). Це і важливий засіб зворотного зв'язку у результаті коментарів і висновків викладача.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Підготовку до практичного заняття рекомендується починати з моменту читання лекції з відповідної теми та здійснювати її в певній послідовності. У процесі самостійної підготовки до практичних занять здобувачу спочатку рекомендується з'ясувати тему і питання практичного заняття. Заздалегідь підібрати, вивчити та законспектувати рекомендовану літературу, вивчити основні поняття проблеми, всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття. Корисно до кожного питання практичного заняття скласти розгорнуті плани відповіді. Перевірку засвоєння своїх знань здобувачі здійснюють за допомогою питань і завдань для самоконтролю, наведені під кожним планом заняття.

В ході дискусії на занятті здобувач має можливість не лише розширити свої знання, але й перевірити, уточнити, закріпити те, що він вивчив під час самостійної роботи. Приймаючи участь у практичному занятті, доцільно під час виступів інших здобувачів робити відповідні помітки в конспекті щодо найбільш цікавих питань.

Плідна та активна робота на практичному занятті значно підвищує ефективність опанування матеріалу та в подальшому заощаджує час на його повторення. На практичних заняттях здобувачі вчаться застосовувати теоретичні знання для проведення прикладних досліджень з методики навчання.

Теми практичних занять

	Кількість годин
--	-----------------

	Денна	Заочна
1. Історія та розвиток образотворчого мистецтва	2	2
2. Сприймання кольорів та малювання графічними матеріалами	2	
3. Методика роботи учнів із різними видами фарб	4	
4. Застосування новітніх інноваційних технологій і матеріалів у роботі з дітьми	2	
5. Методика проведення уроків ліплення в школі	4	2
6. Використання декоративних технік на уроках образотворчого мистецтва.	4	
7. Особливості навчання образотворчому мистецтву дітей початкової школи. Зміст і методика позакласної, позаурочної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами	2	
Разом:	20	4

Тема 1. Семінар: Історія та розвиток образотворчого мистецтва

План

1 заняття (2 години)

1. Виникнення образотворчого мистецтва в первісному суспільстві.
2. Розвиток мистецтва в епоху Античності, Середньовіччя та Відродження.
3. Основні напрями мистецтва Нового та Новітнього часу.
4. Становлення і розвиток українського образотворчого мистецтва.
5. Значення історико-мистецької спадщини у формуванні особистості учня.

Контрольні запитання і завдання:

1. Охарактеризувати особливості первісного мистецтва та його функції.
2. Визначити характерні риси мистецтва Античності, Середньовіччя та Відродження.
3. Назвати основні художні напрями Нового і Новітнього часу (бароко, класицизм, романтизм, реалізм, імпресіонізм, модернізм тощо).
4. Розкрити особливості розвитку українського образотворчого мистецтва.
5. Обґрунтувати значення вивчення історії мистецтва у професійній підготовці майбутнього вчителя.

Рекомендована література:

1. Белічко Ю. В. Історія українського мистецтва. Київ : Либідь, 2017.
2. Дмитренко А. Історія зарубіжного мистецтва. Київ : Каравела, 2018.
3. Історія українського мистецтва : у 5 т. НАН України. Київ : Наукова думка, 2016.
4. Лобановський Б. Українське мистецтво ХХ століття. Київ : Артанія Нова, 2007.
5. Овсійчук В. А. Українське мистецтво доби Відродження. Львів : Світ, 2003.

6. Рудницький С. Основи історії світового мистецтва. Київ : Центр учбової літератури, 2019.
7. Склярєнко Г. Українське мистецтво: від найдавніших часів до сьогодення. Київ : Мистецтво, 2015.
8. Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. Київ : Либідь, 2005.

Тема 2. Практикум: Сприймання кольорів та малювання графічними матеріалами

План

1 заняття (2 години)

1. Поняття про колір та його властивості.
2. Психофізіологічні особливості сприймання кольору.
3. Основи кольорознавства (колірне коло, теплі й холодні кольори, контрасти).
4. Графічні матеріали та їх виражальні можливості.
5. Методика навчання молодших школярів малюванню графічними матеріалами.

Контрольні запитання і завдання:

1. Дати визначення поняттю «колір» та охарактеризувати його основні властивості (тон, насиченість, світлота).
2. Пояснити особливості сприймання теплих і холодних кольорів
3. Розкрити значення кольорових контрастів у створенні художнього образу.
4. Назвати основні графічні матеріали (олівець, вугілля, сангіна, пастель, фломастер, туш) та їхні можливості.
5. Обґрунтувати методичні прийоми формування в учнів навичок роботи графічними матеріалами.

Рекомендована література:

1. Волков Н. Н. Колір у живописі. Київ : Мистецтво, 2016.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 2018.
3. Ростовцев Н. Н. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. Київ : Освіта, 2017.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти. Київ : Грамота, 2017.
5. Шорохов Є. В. Композиція. Київ : Світ, 2015.
6. Яворська О. В. Методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі. Київ : Центр учбової літератури, 2019.

Тема 3. Практикум: Методика роботи учнів із різними видами фарб

План

2 заняття (4 години)

1. Види фарб та їх художні властивості (акварель, гуаш, акрил, темпера).
2. Техніки роботи з фарбами у початкових класах.

3. Методика формування в учнів навичок змішування кольорів.
4. Організація робочого місця та правила безпеки під час роботи з фарбами.
5. Типові помилки учнів та способи їх попередження.

Контрольні запитання і завдання:

1. Охарактеризувати основні види фарб та їх відмінності.
2. Пояснити особливості роботи з аквареллю та гуашшю в початковій школі.
3. Розкрити методику навчання змішування основних і похідних кольорів.
4. Визначити послідовність виконання живописної роботи учнями.
5. Розробити фрагмент уроку з використанням певної живописної техніки.
6. Назвати вимоги до організації робочого місця під час роботи з фарбами.

Рекомендована література:

1. Державний стандарт початкової освіти. Київ : МОН України, 2018.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 2018.
3. Ростовцев Н. Н. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. Київ : Освіта, 2017.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти. Київ : Грамота, 2017.
5. Шорохов Є. В. Живопис: теорія і практика. Київ : Світ, 2016.
6. Яворська О. В. Методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі. Київ : Центр учбової літератури, 2019.

Тема 4. Практикум: Застосування новітніх інноваційних технологій і матеріалів у роботі з дітьми

План

1 заняття (2 години)

1. Поняття та види інноваційних технологій у навчанні образотворчого мистецтва.
2. Використання цифрових та інтерактивних матеріалів (графічні планшети, презентації, онлайн-ресурси).
3. Сучасні художні матеріали та їх застосування (екологічні фарби, текстурні матеріали, змішані техніки).
4. Методика інтеграції інновацій у навчально-творчу діяльність молодших школярів.
5. Організація практичних занять із використанням новітніх технологій та матеріалів.

Контрольні запитання і завдання:

1. Дати визначення поняттю «інноваційні технології» у контексті навчання мистецтва.
2. Назвати сучасні цифрові та інтерактивні засоби навчання, які можна застосовувати на уроках образотворчого мистецтва.
3. Охарактеризувати новітні матеріали та інструменти для творчої діяльності учнів.

4. Пояснити методику використання інноваційних технологій для розвитку творчих здібностей молодших школярів.

5. Розробити короткий фрагмент практичного заняття з використанням цифрових або сучасних художніх матеріалів.

Рекомендована література:

1. Булахова Л. Інноваційні технології у початковій школі. Початкова школа. 2018. №6. С. 14–20.

2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 2018.

3. Ростовцев Н. Н. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. Київ : Освіта, 2017.

4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти. Київ : Грамота, 2017.

5. Яворська О. В. Використання інноваційних технологій у навчанні образотворчого мистецтва. Київ : Центр учбової літератури, 2019.

6. Міщенко Н. С. Цифрові технології в мистецькій освіті. Освіта і виховання. 2020. №4. С. 22–28..

Тема 5. Практикум: Методика проведення уроків ліплення в школі

План

2 заняття (4 години)

1. Значення ліплення у розвитку дрібної моторики та творчих здібностей молодших школярів.

2. Основні види і матеріали для ліплення (глина, пластилін, солоне тісто, полімерні маси).

3. Техніки ліплення: об'ємне моделювання, відтиск, комбіновані прийоми.

4. Структура уроку ліплення та методика організації практичної діяльності учнів.

5. Вимоги до робочого місця, безпеки та оцінювання творчих робіт.

Контрольні запитання і завдання:

1. Охарактеризувати значення уроків ліплення для розвитку моторики та творчості учнів.

2. Назвати види матеріалів для ліплення та їх особливості.

3. Розкрити методику навчання різним технікам ліплення у початковій школі.

4. Описати послідовність проведення уроку ліплення.

5. Визначити правила організації робочого місця та техніки безпеки при роботі з матеріалами.

6. Обґрунтувати критерії оцінювання об'ємних робіт учнів. спілкуванні?

Рекомендована література:

1. Державний стандарт початкової освіти. Київ : МОН України, 2018. 27-35.

2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 2018.

3. Ростовцев Н. Н. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. Київ : Освіта, 2017.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти. Київ : Грамота, 2017.
5. Шорохов Є. В. Ліплення та пластичне моделювання. Київ : Світ, 2016.
6. Яворська О. В. Методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі. Київ : Центр учбової літератури, 2019.

Тема 6. Семінар: Використання декоративних технік на уроках образотворчого мистецтва

План

2 заняття (4 години)

1. Поняття декоративних технік і їхнє значення у навчанні мистецтва.
2. Основні види декоративних технік: аплікація, витинанка, декупаж, орнаментальний розпис, колаж.
3. Використання декоративних технік для розвитку творчих здібностей молодших школярів.
4. Методика інтеграції декоративних технік у навчальні уроки образотворчого мистецтва.
5. Організація практичних занять з декоративними техніками та оцінювання творчих робіт.

Контрольні запитання і завдання:

1. Дати визначення поняттю «декоративна техніка» у мистецтві та навчанні.
2. Назвати основні види декоративних технік і охарактеризувати їх.
3. Розкрити методику використання декоративних технік для розвитку творчих і художніх умінь учнів.
4. Описати послідовність проведення практичного заняття з декоративними техніками.
5. Визначити критерії оцінювання робіт, виконаних з використанням декоративних технік.
6. Пояснити роль інтеграції декоративних технік із іншими формами мистецької діяльності.

Рекомендована література:

1. Державний стандарт початкової освіти. Київ : МОН України, 2018.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 2018.
3. Ростовцев Н. Н. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. Київ : Освіта, 2017.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти. Київ : Грамота, 2017.
5. Шорохов Є. В. Декоративно-прикладне мистецтво для початкової школи. Київ : Світ, 2016.
6. Яворська О. В. Методика навчання образотворчого мистецтва у початковій школі. Київ : Центр учбової літератури, 2019.

Тема 7. Семінар: Особливості навчання образотворчому мистецтву дітей початкової школи. Зміст і методика позакласної, позаурочної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами

План

2 заняття (4 години)

1. Особливості сприймання та навчання мистецтва дітей молодшого шкільного віку.
2. Основні принципи організації уроків образотворчого мистецтва у початковій школі.
3. Зміст та форми позакласної роботи з мистецтва (творчі проекти, виставки, конкурси).
4. Методика позаурочної та позашкільної роботи (студії, гуртки, майстер-класи, інтегровані заходи).
5. Планування та оцінювання результатів творчої діяльності учнів позаурочно.

Контрольні запитання і завдання:

1. Визначити особливості навчання образотворчого мистецтва дітей молодшого шкільного віку.
2. Розкрити принципи організації уроків та позакласних заходів з мистецтва.
3. Назвати основні форми позакласної роботи з образотворчого мистецтва та їхні завдання.
4. Пояснити методику проведення позаурочних і позашкільних занять (гуртки, студії, майстер-класи).
5. Розробити орієнтовний план творчого заходу для молодших школярів.
6. Обґрунтувати способи оцінювання результатів позакласної творчої діяльності.

Рекомендована література:

1. Белікова О. В. Позакласна робота з мистецтва в початковій школі: методичні аспекти. Київ : Освіта, 2020.
2. Гладун І. П. Творчі студії та гуртки з образотворчого мистецтва для молодших школярів. Харків : Ранок, 2019.
3. Кравченко Л. В. Інтеграція мистецтва у позаурочну діяльність. Київ : Лібра Терра, 2021.
4. Ляшенко О. М. Методика організації позакласних заходів з художньої освіти. Черкаси : Брама, 2018.
5. Міщенко Н. С. Сучасні підходи до організації творчої діяльності дітей молодшого шкільного віку. Київ : Академвидав, 2020.
6. Педагогічні технології та інновації в мистецькій освіті: колективна монографія / за ред. Яворської О. В. Київ : Центр учбової літератури, 2019.
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: розвиток творчих компетентностей учнів. Київ : Грамота, 2017.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

	Кількість годин		Форма контролю
	Денна	Заочна	
1. Розкрити одне із запропонованих питань: <ul style="list-style-type: none"> • Історія розвитку одного з видів образотворчого мистецтва (за власним вибором) • Відомі світові митці • Всесвітньо відомі твори образотворчого мистецтва • Відомі українські майстри образотворчого мистецтва (за жанрами) • Відомі художники Одещини 	7	10	Усне опитування, методичне портфоліо
2. Розробити міні-лекцію на одну із тем: <ul style="list-style-type: none"> • Розвиток в учнів сприймання кольорів • Особливості розвитку в учнів почуття кольору • Психофізичний вплив кольору на людину • Колір у мистецтві • Вікові особливості сприйняття і відображення кольору в образотворчій діяльності дітей молодшого шкільного віку • Питання методики керівництва колірним вихованням дітей • Вплив теплої та холодної групи кольорів на людину • Методика керівництва колірним вихованням дітей • Особливості сприйняття та відображення кольору в образотворчій діяльності дітей молодшого шкільного віку • Розвиток в учнів почуття кольору 	7	10	
3. Підготувати пам'ятки: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Зображення людини і тварин у програмах образотворчого мистецтва ✓ Методика проведення уроків малювання з природи, пам'яті та уяви ✓ Методика проведення уроків малювання на теми з оточуючого життя 	7	10	
4. 1. Опишіть інтерактивні методи, які можна використовувати на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі	7	10	

2. Запропонуйте новітні інноваційні технології та матеріали, які можна використати у роботі з дітьми			
5.Розкрити одну із тем: Всесвітньо відомі архітектурні споруди Всесвітньо відомі скульптурні твори Архітектура Одеси Відомі скульптури нашого міста Архітектурна Україна. Яка вона? Незвичайні скульптури України	7	10	
6. Розкрити одне із питань: • Презентувати особливості декоративних технік різних культур та народів • Розкрити особливості декоративно-ужиткового мистецтва України в залежності від регіонів створення 2. Виконати наступне завдання: • Презентувати твори декоративно-ужиткового мистецтва, які є у вас вдома • Розказати про розвиток та стан декоративно-ужиткового мистецтва в вашій сім'ї	7	10	
7. Виконате одне із завдань: А. Розкрийте одну з тем: 1. Сучасний стан та напрямки викладання образотворчого мистецтва у закладах освіти та мистецтва. 2. Зміст та завдання образотворчого мистецтва як навчального предмета. 3. Вимоги до викладання та викладача образотворчого мистецтва. 4. Сучасні навчально-методичні матеріали. 5. Історія методики викладання образотворчого мистецтва. 6. Дитячий малюнок як феномен художньої культури. 7. Особливості образотворчої діяльності учнів. Б.Виконати одне із запропонованих завдань: • Розробити конспект уроку малювання з натури (пам'яті, уяви) для учнів 1-4 класів. Виконати педагогічний малюнок до конспекту. • Розробити заняття до обраної самостійно теми з образотворчого мистецтва з програми початкової школи • Розробити конспект уроку декоративно-прикладного мистецтва для учнів 1-4 класу. Виконати малюнки (зразки) до конспекту уроку	8	14	

<ul style="list-style-type: none"> Розробити конспект уроку ліплення для учнів 1-4 класу. Виконати зразки, технологічні картки до конспекту уроку Розробити позаурочний виховний захід з образотворчого мистецтва для учнів 4-х класів (виховна година, вікторина) 			
Разом	50	74	

7. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА (ІНДЗ)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Презентація творчого портфоліо		
2.	Проект «Історія становлення образотворчого мистецтва»		
	Разом	10	10

8. КРИТЕРІЙ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі викладання дисципліни «Методика навчання мистецтва» застосовуються поточний контроль та підсумковий контроль.

Форми поточного і підсумкового контролю (екзамен)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Теми	Бали	Разом			
Тема 1	0–10	0–70	0–10	0-20	0–100
Тема 2	0–10				
Тема 3	0–10				
Тема 4	0–10				
Тема 5	0–10				
Тема 6	0–10				
Тема 7	0–10				

Для оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час проведення практичних занять з дисципліни «Методика навчання мистецтва» застосовується поточний контроль.

Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь та навичок, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання контрольних питань і завдань, їх перевірку та оцінювання.

На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами завдання, виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач вищої освіти не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем. Не виконує творчі роботи.
	1-3 бал	Здобувач вищої освіти виступає на занятті епізодично. Не висловлює власних міркувань з порушених питань. Ускладнюється з відстоюванням власної позиції. Творчі роботи виконує неякісно.
	4-5 бали	Здобувач вищої освіти бере активну участь у практичному занятті. Висловлює обґрунтовані міркування, наводить доцільні приклади і відстоює власну позицію щодо обговорюваних питань. Творчі роботи виконує якісно, самостійно.
Самостійна робота	0 балів	Завдання не виконане
	1-3 бал	Завдання виконане формально без власних роздумів
	4-5 бали	Завдання виконане з творчим підходом
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (творче портфоліо)	0 балів	Завдання не виконано
	1-4 балів	Роботи виконано формально, стандартно, без власного бачення. Захист невпевнений.
	5-7 балів	Всі роботи виконано на високому рівні, проте теоретичний захист недостатньо впевнений та повний
	8-10 балів	Портфоліо виконано творчо, містить усі творчі роботи, які виконані на високому рівні, оформлення нестандартне, креативне, теоретичний захист впевнений, чіткий.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (проект)	0 балів	Завдання не виконано
	1-3 балів	Проект виконано формально, стандартним стилем, без творчості. Захист невпевнений
	4-5	Проект виконано стандартним оформленням, розкрито всі ключові моменти, проте недостатня кількість ілюстрованого матеріалу. Захист невпевнений

	6-8	Проект розкриває всі ключові моменти, значна кількість ілюстрованого матеріалу, оформлення стандартне, захист впевнений
	9-10 балів	Проект виконано творчо, містить ілюстративний матеріал, цікаві ефекти, оформлення нестандартне, креативне, під час захисту впевнений, чіткий, з урахуванням особливостей педагогічного спілкування

Для навчальної дисципліни «Методика навчання мистецтва» за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі усного екзамену, відводиться 20 балів. Здобувач вищої освіти може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше як 40. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Шкала оцінювання за всіма видами контролю:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання мистецтва»;
- Силабус
- Опорний конспект лекцій;
- Лекції-презентації;
- Питання для самоконтролю;
- Завдання для самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи.

Нормативно-правові документи:

1. Державна національна програма “Освіта” Україна ХХІст. Освіта. 1993. № 44-46. С. 2-15.

2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards>
3. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4.11.1950 р. // Права людини: Міжнародні договори ООН і РЄ. К., 2001.
4. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. Права людини. Міжнародно-правові документи. К., 1995.
5. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України. 1991. №34. С.451
6. Закон України про вищу освіту. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.
7. Закон України про освіту. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/annot/1060-12>
8. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. URL: http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=276%3A1&catid=43%3Aeu&Itemid=70&lang=uk
9. Конституція України. URL: http://crimeatest.org.ua/files/4_normativni_dokumenty/4_1_zakoni_ukraini/konstitucia.pdf.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Канішевська Л. В., Лещенко М. В. Методика навчання образотворчого мистецтва в початковій школі : навчальний посібник. Київ : Слово, 2020. 224 с.
2. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. посібник. / Львів.: «Новий Світ2000», 2020. 292 с.
3. Малицька О. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навчально-методичний посібник. Умань : УДПУ, 2021. 144 с.
4. Масол Л. М. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 192 с.
5. Масол Л. М. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2021. 208 с.
6. Орлова О. М. Методика викладання мистецьких дисциплін у початковій школі : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2022. 176 с.

Допоміжна

1. Белкіна Н. І. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 256 с.
2. Сидоренко В. В. Практикум із методики навчання мистецтва у початковій школі. Харків : Основа, 2023. 128 с.
3. Кізілова Г. О. Педагогіка мистецтва : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 240 с.

4. Інноваційні підходи до викладання образотворчого мистецтва: методи, стратегії та їх вплив на розвиток творчих здібностей молодших школярів. Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки / за заг. ред. В. Є. Бенери. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 19. С.56-61.
5. Козлов Г. Замах на мистецтво. Київ : Art Huss, 2020. 322 с.
6. Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
7. Пічкур М.О. Теорія і практика композиції. Київ : Ліра-К, 2022 рік, 238 ст
8. Шпаляренко Ю. Щодо питання розвитку творчих здібностей обдарованих учнів початкової школи. Комплексний підхід до модернізації науки: методи, моделі та мультидисциплінарність: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Чернівці, 26 серпня, 2022 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 365-366.
9. Шпаляренко Ю., Макарова К. Ігрові технології навчання як засіб підвищення мотивації молодших школярів на уроках мистецтва. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 66. Том 3. С. 277-281.
10. Eisner E. W. The Arts and the Creation of Mind. New Haven : Yale University Press, 2020. 320 p.
11. Fox J. E. Art and Creative Development for Young Children. 9th ed. Boston : Cengage Learning, 2021. 432 p.
12. Goldblatt P. Readings in Primary Art Education. Bristol : Intellect Books, 2020. 250 p.
13. Gunn A. Teaching Art & Design in the Primary School. London : RoutledgeFalmer, 2023. 210 p.
14. Hurwitz A., Day M. Children and Their Art: Art Education for Elementary and Middle Schools. 10th ed. Boston : Cengage Learning, 2022. 480 p.
15. Kohl M. The Art of Teaching Art to Children. Revised edition. Chicago : Chicago Review Press, 2020. 256 p.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт. URL : www.mon.gov.ua
3. Бібліотека ім. Вернадського : офіційний сайт. URL : www.nbu.gov.ua
4. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
5. Репозитарій Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>